

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
ไทยนิวส์	30 ม.ค. 2557	44	15825	3

เมิง คำบอกคนล้านนา มะหญาการสังเกตแสงตะวัน

ยามเวลาที่แดดบด หรือเมฆมาบังแสงตะวัน ทำให้ฟ้ามืด หม่นมัวหมอง แต่เมื่อเวลาผ่านไป มวลหมู่เมฆทั้งมวล เลื่อนลอยจากไป ทำให้ดวงตะวันทอแสงแรงกล้า แดดจ้าเมิงมาอีกครั้ง ผู้คนต่างบอกกันว่า ตะวันเมิงมาแล้ว

บ่อยครั้งที่วัยรุ่น หรือเยาวชนมักจะสงสัยในคำพูดของผู้ใหญ่ คนแก่ชาวลานนา ว่าคำพูดแต่ละคำมันหมายถึงอะไร? อย่างเช่นคำว่า "เมิง"

หากเป็นคนสมัยก่อนพอพูดคำว่าเมิง พวกเขาจะรู้สึกทันทีว่า แสงแดดจ้า สว่างมาแล้ว หรือมีแสงตะวันสาดส่องให้เห็นได้ดี

พวกเราที่อยู่ในเชียงใหม่คงได้

ยินคำว่า "สะเมิง" ซึ่งเป็นชื่อของอำเภอหนึ่งในจังหวัดเชียงใหม่ นั่นหมายความว่า อำเภอนี้ได้ชื่อมาจากดวงตะวันแรกขึ้นส่องแสงเมิงสว่าง หากเทียบสำนวนในภาษาไทยกลางคล้ายกับคำว่า รุ่งอรุณ อรุโทัย อาทิตย์ อุทัย สุโขทัย อะไรทำนองนี้ ซึ่งหมายถึงปรากฏการณ์จากดวงตะวันส่องแสงเมิงให้แก่พื้นโลกหล้า

บางครั้งผู้คนในบางท้องถิ่น มักจะกล่าวถึงดวงตาของ กบ เขียด หรือแม้แต่ดวงตาของเด็ก หรือคนป่วยว่า นอนตาใสเมิงๆ หมายความว่า มีดวง

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
ไทยนิวส์	30 ม.ค. 2557	44	15825	3

ตาสว่างดี แต่หากดวงตาใหญ่ค่อนข้างปูดโปนผู้คนมักพูดกันว่า "ตาโตโยงๆ" ก็ขึ้นอยู่กับกรเรียกขานในบางท้องถิ่น

หากเราเห็นดวงตะวันแรกขึ้นแจ่มตื่นฟ้าปรากฏการณ์นี้เรียกกันว่า ตื่นฟ้ายก คือแสงแรกแย้มยังไม่มีดวงตะวันโผล่ดวง แสงยังวอนแว่นสลัวๆอยู่ยังไม่เมืงสว่างแจ้ง

ในทางตรงกันข้ามหากดวงตะวันจะตกดินลับฟ้า แสงเริ่มอ่อนโรยลง ทางล้านนาเรียกกันว่าสะลุ่มสะลุ่ม หรือทางภาษาไทยกลางว่า เริ่มเข้าได้เข้าไฟนั่นเอง

อย่างไรก็ตาม คำว่า เมืงแม่จะหมายถึงสว่าง แต่ก็ไม่นิยมนำมาใช้กับการพูดในเรื่องของชีวิต เช่น ชีวิตที่เจริญรุ่งเรือง ไม่พูดกันว่า ชีวิตเมืงแล้วอะไรทำนองนี้ จะนิยมเพียงแต่แสงสว่างของตะวันหรือแสงแดด เท่านั้นเนื้อหมู่เฮาภาพ ตะวันเมืงทริมโขง ผังเชียงแสน จ.เชียงราย

...นิคม พรหมมาเทพย์...